

"అమ్మా", దెబ్బతిన్నట్లుగా మాసింది కల్యాణి

"అవునే అవును. ఏమైనా సరే నువ్వు ఈ సంబంధం చేసుకుని తీరాలిందే. ఇదంతా నీ చేతులారా చేసుకున్నావు. అనిలు విషయం బైటికి తెలిస్తే ఈ సంబంధం చెడిపోతుంది. ఆ రోజు మీ నాన్నా నేను ఎంతవరకే వారూ బాదుకుని చెప్పాం. మా మాట విన్నావా? అందుకే అనుభవించు", అంది సానిత్రమ్మ కోపంగా.

"నేను చేసిన పని తప్పకాదని ఇప్పటికీ అనుకుంటున్నాను", అంది కల్యాణి నెమ్మదిగా.

"అ... అనుకుంటావు. నీ పెళ్ళి గురించి మీ నాన్న కాళ్ళకి బలపాలు కట్టుకుని చెప్పులు అలాగే తగిలించుతున్నావు. ఎక్కడికి వెళ్ళినా నీ సంగతి తెల్ల ముఖాన్నే వడ్లు పామ్మని అంటున్నారు".

"సానిత్రీ నువ్వుండూ. చూడమ్యా కల్యాణి, ఇంతసరకూ నిన్ను సంబంధాలు తెచ్చానో, అవి ఏ కారణంగా నెనుతిరిగి పోయాయో నీకు బాగా తెలుసు. ఇది ఆఖరి సంబంధం ఇంక నేను తిరగలేను తల్లీ. నామాట కాదు అనకు", అన్నాడు బ్రతిమాలుతూ.

"నాన్నా", బేంగా అంది కల్యాణి.

"అబ్బాయి అందగాడు కాదు ఆ ఒక్కడే తల్లీలోలు"

"అందగాడు అయితే మాత్రం కొరుక్కొంటింటాంటుండీ. అయినా మూడికి అందం ఏమిటి? మన అమ్మాయి అందాల్సే. అయితేనే ఇప్పటికే సాతేళ్ళు పైబడ్డాయి. ఒక్కటంటే ఒక్క సంబంధం అయినా కురుక నానా గడ్డి కరుస్తున్నాం".

"అందుకే కల్యాణి ఈ సంబంధం ప్లింపిరేదే. అబ్బాయిది గవర్నమెంటు ఉద్యోగం. రెండు నెలకాల పాలం. ఊరి వెనకా ముందూ ఎంచుకుని పండుకునే వారు ఎవరూ లేరు. చదువు కాస్త తక్కువ. అయితేనేం. ఉద్యోగం ఉంది. ఈ సాటి సంబంధాలకే వేలకే వేలు అడుగుతున్నారు. ఏళ్ళు కాబట్టి ఇరవై వేలకే ఒప్పుకున్నారు", అన్నాడు దీర్ఘంగా నిట్టూరుస్తూ.

"ఏమే మాట్లాడవు", అంది సానిత్రమ్మ గద్దెమీ.

"అమ్మీ మీరే నిర్ణయించుకున్నాక ఇక నా నిర్ణయంతో వేరేముంది", అంది కల్యాణి నిర్ణయంగా.

"ముందు మీరు వెళ్ళి ముహూర్తాలు పెట్టించుకురండి. ఇంక దాన్ని అడిగిది ఏముంది. ఎద్దుని అడిగి గంతలు కడతమా? మనం మీనమేవేలు తెళ్ళిస్తూ కూర్చుంటే ఈ సంబంధం కూడా చేజారిపోతుంది".

"అమ్మాకల్యాణి! ఒక్క నిషయం మాత్రం మర్చిపోకు. నీ జీవితంలో ఎప్పుడూ ఆ రహస్యాన్ని అతనికి తెలియనీకు. నీకోసే సమాధి చేసుకో. అది నీ కాపురానికి ముప్పు", అన్నాడు తండ్రి.

బలి సభపులా అయిష్టంగానే తల ఊపింది కల్యాణి.

★★★

కల్యాణి వెళ్ళి రాజారాం తో జరిగిపోయింది.

ఆమెని అతని చేతిలో పెట్టి తమ నంతు కర్తవ్యాన్ని పూర్తి చేసుకున్నామని చేతులు దులుపుకున్నాడు తల్లితండ్రి.

పన్నుని మేని ఛాయ్ తో, పసిడి బొమ్మలా పెద్ద పెద్ద కళ్ళు, బారెడు జడ. పొడుక్కి ఖల్ల లావుతో అందంగా తీర్చిదిద్దిన హంపీలింజులా ఉన్న నవవధువు కల్యాణి తొలి రాత్రి సాల గ్లాసు తో పడక గదిలోకి ప్రవేశించింది.

"అందాత్తెనని కట్టుం తక్కువైనా తాళి కట్టాను ఈ అందం అంతా నాకే సొంతమా లేక చదువుకునే రోజుల్లో మాజీ జీయులు ఎవరైనా ఉన్నారా?"

భర్త తొలి పలుకులలోని నిరాసనిందలకు నిస్తేజంగా నిలబడిపోయింది ఆమె.

ఆమె అందానికి తోడు దేవుడిచ్చిన వరం అణకువ. అతి తక్కువ మాట్లాడటం ఆమె స్వభావం.

"నాకు అలాంటి పరివరాలు, అలవాట్లు లేవు", అంది నెమ్మదిగా.

"ఈ కాలపు ఆడపిల్లలు అంత పతివ్రతలేం కాదు. ఎవ్వరిలోనూ, ఏ ఏమరూ లేకుండా ఉన్నారంటే నాకు నమ్మకం లేదు", అంటూ కాల్యే సిగ్గుపట్టు చటుక్కున ఆమె బుగ్గిపై పెట్టాడు.

"అబ్బాయి", అంది బాధగా. కళ్ళలో నీళ్ళు గిల్లడం తెలియ కల్యాణికి. "భరించేది

సబల

డి.యస్.ఆర్.వార్

భార్య అంటారు. నీకేవలీ సహనం ఉందో భరించేందుకు తెలుస్తోందా", అన్నాడు గట్టిగా నవ్వుతూ.

కల్యాణిని కప్పిలో మాశాక కాసి అతనికి తప్పి కలగలేదు.

దూరంగా నిలబడి భయం భయంగా అతన్నే చూస్తూ ఉండిపోయింది కల్యాణి, ఈ రాత్రి ఎలా తెచ్చానుతుంది అని.

★★★

స్వల్పా సన్నా ఎప్పు పళ్ళతో అనాకారిగా ఉండే రాజారాంని దేవుడిచ్చిన భర్తగా భావించి, అతన్ని భరిస్తూ మనంగా ఉండిపోయినా కొద్ది రోజుల్లోనే అర్థం అయింది కల్యాణికి అతను మనిషి కాకుండా మనసూ అందమైంది కాదని శాడ్యే మెంటాలిటీ అని దానికి తోడు తల్లి పూర్తి సహకారం అతనికి ఉండే ఉంది.

"నాయనా రాజా! భార్యని మొదట్లోనే లొంగ తీసుకోవాలిరా. చెప్పుకొంద తెలులా అణిచి ఉంచాలి.

ఈ కాలం ఆడపిల్లల తీరుతెన్నులే వేరు", అంటూ ఎగతాళి.

"కోడలి మాట వింటాడని కొడుకుంటే కోపం, అమ్మాయి మాట జవదలుడని అల్లుడంటే అనురాగం", అనేమాటకి సరైన నిర్వచనం ఆవిడ.

కొడుకు కోడలి మాట ఎక్కడ వింటాడో అని ఆవిడ భయం.

భర్త ఆసీసుకి వెళ్ళాక, అత్తగారు పడుకున్నాక ఆమెకి ఏం తోచేది కాదు. పెళ్ళి కాక మ ఉండు అయితే ఏ ఫ్రండింటికీ, సినిమాకో, ట్రైబరికో వెళ్ళి పుస్తకాలు తెచ్చుకోవటమో చేసేది.

"ఏవండీ! ఏవైనా వార పత్రికలు తెచ్చిపెట్టరా కాలక్షేపం కావటం లేదు", అంటే "తిని ఇంట్లో పనిపాటలు చేసుకోక పుస్తకాలు ఒకటి తక్కువ నీ ముఖానికి. అడ్డమైన రాతలూ చదివి లేచిపోవాలిరా", అనేవాడు రాజారాం.

"పోనీ సినిమాకి వెడదామా", అంటే "ఏం సినిమాలు చూసి సానిదానిలా తయారవుతానా", అని...

"కాసేపు అలా బైటికి వెడదాం అంటే", సీలాంటి చదువుకోని మొద్దుని ఎక్కడైనా తీసుకువెడతే నాకు అనమానం", అని ఏదో

రకంగా మాటలతో హింసించేవాడు. ఎదురు తిరిగి ఏదో అనసోయి తనలో తన కుమిలికుమిలి ఏడ్చేది ఆమె.

కల్యాణిని అలా చూడటం అతనికి

ఆనందం. అత్తగారి వోటికి అనారోగ్యం లేకపోయినా శరీరానికి అనారోగ్యం కావటంతో మంచంలో పడుకునే లేని ఒపిక తెచ్చుకుని కోడల్ని సాధించేది.

ఇంటి పని నంట పని అంతా కల్యాణి చేసుకునేది.

"ఇదిగో నేను మంచంలో ఉన్నాను కదా చూడమలే అని కంచం నిండా తినకు. మావాడి కంటే లావు అయితే నీకు ఏడాకులు ఇప్పించి మరో పెళ్ళి చేస్తాను..."

"తిని పడుకుని అలా ఒళ్ళు పెంచుకోకపోతే కాసేపు నాకాళ్ళు కట్టారా..."

"నిరసం వస్తోంది కానీ కాస్త గ్లాకోజ్ కలిపి పట్టా, కళ్ళు తిరుగుతున్నాయి కాసే పెట్టు, నేకే టిఫిన్ చేసి అత్తగారికి పెట్టాలని తెలియదా", ఇలా కోడల్ని క్షణం ఊపిరి తిప్పుకోవచ్చేది కాదు.

అయినా నాడు ఎత్తి చిన్న మాట కూడా ఆనేది కాదు కల్యాణి.

క్రమంగా ఆమె జీవితం సెంట్రల్ జైల్లో ఖైదీలా తయారైంది. మల్లుపక్కల ఇళ్ళకు వెళ్ళకూడదు. ఆమె కోసం ఎవరూ ఇంట్లోకి రాకూడదు. అలా కారంటే నీకు ఏడాకులు ఇచ్చి మరో పెళ్ళి చేసుకుంటాను అని బెదిరించేవాడు.

సండు చినర ఉప్పు సంచు ధగ్గ సుండి మంచిసిళ్ళు తేవడం మాత్రమే అతని ఆంక్షల్లో పడలింపు. ఆ డైంటిలోనే కల్యాణి కాస్త వీధి ముఖం చూసేది.

★★★

వీకట్ల చిరుదవ్వె వెలిగినట్లు కల్యాణికి నెలతప్పింది.

మనిషిలో మార్పుకి ఇది నాంది కావచ్చు అని ఆనందపడింది. ఏ ఆడది అయినా ఇలాంటి వార్త ముందు భర్తకే చెప్పాలని ఆరాటపడుతుంది.

సాయంత్రం భర్త ఆసీసునుంచి రాగానే మూడే మాసి చెప్పింది.

"సరేలే ఇదేం ఏంతా విడ్డూరమా? ప్రపంచంలో నువ్వే మొదటిసారి తల్లిని అవుతున్నావా?"

ఆమె ఆనందం ఆవిరాలా అంతం అయింది.

హాల్లో అత్తగారి ఆర్డర్ దాలు విని కాసే కలుపుతున్న కల్యాణి ఖంగాంగా ఇవతలికి వచ్చింది.

"అది కడుపుతో ఉన్నానని చెప్పగానే మురిసిపోతాం వేరూ సవ్యాసో? అసలే అది నమ్మ చూడటం అంతంతమాత్రంగా ఉంది. ఇంక సిల్లలు పుడితే నమ్మ తిన్నా మాస్తుండా? నాగతి

అధోగతే", అంటూ ఆరునెక్క-రాగం అందుకుంది.

చాలాకాలైంది కల్యాణి అమ్మదగానీ భార్య చేసిన తప్పు తెల్లారలేదు రాజారాంకి. తప్ప ఆనేది ఇద్దరు కలి చేసినా దాని బాధ్యత ఆమెదే అన్నట్లు తల్లి నలనోమింద అబార్డువోకి అంకురార్పణ జరిగిపోయింది.

బప్పుకో లేదు కల్యాణి. మొదటిసారిగా ఎదురు తిరిగింది సోరాడింది. దెబ్బలు తింది. ఆఖరికి ఒడిపోయింది. జరగాల్సింది ఆమె ప్రయేమం లేకుండానే జరిగిపోయింది.

అప్పటి నుంచీ కల్యాణి జీవితంలో మరో అధ్యాయం ప్రారంభం అయింది.

భార్య తనను నిరసించింది అన్న కోపంతో కట్టుం ఎక్కువ. ఇవ్వలేదనో, అంతగా చదువురానిదాన్ని అంటకట్టారనో, ఏదో ఒక వంకతో రోజుకో ట్టుసాగాడు రాజారాం.

అతని ఆనందానికి ఇదో పరాకాష్ట.

అసలే మనంగా ఉండే కల్యాణి మరింత కఠిన శిలా మారిపోయింది కానీ జీవితం మీద విసిగి ఆత్మహత్యా ప్రయత్నం మాత్రం చేయలేదు ఎందుకీ వేతకాని అబలతాగా

★★★

కాలక్రమంలో కల్యాణి తల్లిదండ్రులు గలింపారు

ఆమెకి మరో రెండుసార్లు అబార్డుస్టు కావటంతో మనిషి బాగా నీరసించిపోయింది.

జీవితం ఎంతో వెలితిగా, నిస్సారంగా, నిరక్షా అప్పుంచాగింది కల్యాణికి. కిటికీ లోంచి రొడ్డు మీదకి చూస్తుంటే తన వయస్సు నాళ్ళు సినిమాకో, పికాచుకో, షోపింగ్ కో భర్తలతో కలిపి వెడుతుంటే తన జీవితం గుర్తుకు వచ్చి ఏడుపు వచ్చేది. ఇదే జీవితం అంటే? ఇలాంటి జీవితం కోసమా కలు క్షామం? ఎంత చేసినా తప్పి లేని

అత్తగారు, దెబ్బలతో, తిట్లతో, అనుమానాలతో అమమానించే భర్త ఎంత కాలం ఇలా? ఇద మీ సంతారం అంటే? బిడ్డలు పుట్టే యోగం లేకుండా చేస్తున్న భర్తతో ఎంతకాలం ఈ కాపురం?

ఏమో కాలమే ఈ ప్రశ్నకు సమాధానం చెప్పాలి.

జీవితం అంటే విరక్తి భావం ఏర్పడిన కల్యాణి భర్త తెచ్చిన సరుకులు సర్దుతూ కంది పప్పు కట్టి తెచ్చిన వారం రోజుల నాటి పివరు మామ్మా అలాగే కూర్చుండిపోయింది.

కాలం మరో నాలుగు నెలల్ని తన గర్భంలో కలిపేసుకుంది.

★★★ ★★★★★

ఆ రోజు ఆదివారం. ఎప్పుడూ ఆరుగులంతే నిద్రలేచి అన్ని పనులూ ముగించుకునే కల్యాణి ఏడున్నర అయినా లేవలేదు.

రాజారాం తిట్లతో మేలు కొలుపు పాడుతుంటే నెమ్మదిగా లేచి కాలక్రమం తీర్చుకుని, కాసే కాది భర్తకి అత్తగారికి ఇచ్చి తనూ తాగి గదిలోకి వెళ్ళి పెట్టె సర్దుకోసాగింది.

"అమ్మ రాత్రి సరిగా భోజనం చెయ్యలేదు. ఉదయమే లేచి టిఫిన్ చేసి పెట్టెల్లో... రాను రాను నీకు మొండితనం ఎక్కువ అవుతోంది. మరోసారి ఇలా జరిగిందంటే నీకు పిజ్జానే ఏడాకులు ఇచ్చి మరోదాన్ని చేసుకుంటాను. అప్పుడు కానీ నీ రోగం", అంటూ కల్యాణి జాబ్బు పట్టుకుని గుంజి కొట్టుపోయాడు.

మరుక్షణం 'ఫైఫ్', మంటూ అతని చెంప ఆదిరిపోయింది.

కల్యాణి అతన్నుంచి విడిపించుకోవటం, చెంపపెట్టు పెట్టటం సెకనులో జరిగిపోయింది.

"ఎంత ధైర్యమే నీకు నువ్వు... నువ్వు... భయం గారం, మర్యాద లేకుండా నమ్మ... నమ్మ కొడలానా? ఇలా నీ ప్రాణాలు తీస్తేనే", అంటూ ఎత్తిన అతని చేతని తక్కువ పట్టుకుని నిరసించి కొట్టింది కల్యాణి.

"మిస్టర్ రాజారాం ఒళ్ళు ధగ్గర పెట్టుకుని ప్రవర్తించు. ఇన్నాళ్ళూ నువ్వు చూసిన పిరికి కల్యాణిని కాదు నేను. అది ఎప్పుడో చచ్చిపోయింది. కాదు కాదు, దాన్ని నువ్వే చంపేశావు. ఇప్పుడు నాలో ధైర్యమంతురాలైన మరో కల్యాణి దాగి ఉందని తెలుస్తోంది. పిల్లవయస్సాగిరిలో బంధించి కొడితే ఏదో నాటికి తెగించి ఎదురు తిరుగుతుంది. నేనూ అంతే.

నువ్వు నాకు భర్తవా? ఏనాడైనా భార్య అని ప్రేమగా చూశావా? ఆదరించావా? అభిమానంగా చూశావా? నీలాంటి లోపలికి అందమైన భార్య కావాలి. వేలకే వేలు కట్టాలు తేవాలి. నేను తల్లికుంటే నీ ఉద్యోగం క్షణాల మీద ఊడ్చాల్సిందే. సదిమందిలో నీ చదువు తియ్యాలను. ఆడదంటే నాలుగు గోడల మధ్య ఉండే నువ్వు ఆడించినట్లు ఆడే అరవేలిలో బొమ్మకాదు. మైండ్ లో ఇన్నాళ్ళూ ఎంతో సహనంతో నువ్వు ఆనే మాటలు, పెట్టె బాధలూ భరించాను. నాకు ఉద్యోగం వచ్చింది. ఎప్పుడూ ఏడాకులు ఇస్తాను, ఏడాకులు ఇస్తాను ఆనే వాడినా సన్నిహితారాం! ఆ ఏడాకులతో విస్తారాకాలో నీకు నేనే ఇస్తాను ఫ్రెండ్ కట్టింది పూజ చేసుకో".

"నీ మొహానికో ఉద్యోగం. ఎవడిస్తాడే నీ చదువుకు ఉద్యోగం".

"పిల్లవాడా నేను ఎమ్.ఎ., గోల్డ్ మెడలిస్ట్ నీ. అంతలా అమ్మ బాపట్లనూ ట్రైపు స్ట్రో హెండ్ సాసయ్యాను. ఎన్నో సంబంధాలు నాకు చదువు ఎక్కువ అని తిరిగిపోతే మా నాళ్ళు తెలివి

తక్కువతనంతో నా డిగ్రీలు దాచి పెట్టి తక్కువ చదువుకున్నానని చెప్పే నీకీచ్చి కట్టుపెట్టారు. ఇంతకాలం ఆ విషయం నాలోనే సమాధి చేసుకున్నాను. ఇప్పుడా సమాధి పునాదులు వెకలింతుకుని మంచి ఉద్యోగం సంపాదించుకుని నా బ్రతుకు నేను బ్రతకలానికి వెళ్ళిపోతున్నాను".

"అంత వెళ్ళదానివి నేను కట్టిన తాళి ఎందుకు ఉంచుకున్నావు అని తీసివెళ్ళు చూడాలి", అన్నాడు. అనాదిగా ఆడది గారనించే నెంటిమెంట్ తో ఆమె నిర్ణయం పడగొట్టాలానీకి.

"మా! దాంపత్యం అంటే భార్యభర్తలు ఒకరినొకరు అర్థం చేసుకోవటం, ఒకరి అభిప్రాయాన్ని మరొకరు పరస్పరం గౌరవించుకోవటం, అభిమానం. అవ్యయత ఇలాంటివి కానీ, పసుపు రాచిన మూరెడు రంగులాడు, మూడు ముళ్ళు, మూడు గుంటలు చదివే మంత్రాలూ కావు, ఆడది తాళిని గారించేది భర్త భార్య మనసుని గౌరవించేంత గొప్పవాడేలే. ఆ గొప్పతనం నీలో ఏ కీశానా లేదు. అందుకే నువ్వు కట్టిన ఈ తాళి నా జీవితానికి ఎగతాళి కాకుండా నీకే వదిలేస్తున్నాను", అంటూ తాళి తీసి అతని ముఖం విసిరికొట్టి...

"నీ మిస్టర్ రాజారాం! జీవితంలో ఎప్పుడూ ఆడదాన్ని సహనాన్ని చచ్చేదాకా పరిక్షించు. అది ఆదిశక్తిలా తిరగబడితే నువ్వెందుకూ పసికీ రావు గుడ్ బై", అంటూ నూల్ కో తీసుకుని బైటికి నడిచింది కల్యాణి.

ఆమె రాకని ఆనందంగా ఆహ్వానిస్తూ వైపైకి సాగిపోతున్నాడు దినకరుడు. ఆడది అబల కాదు సబల అని నిరూపించింది కల్యాణి.

జరిగింది కరో? నిజమూ అర్థం కాక అలాగే చూస్తూ ఉండిపోయాడు రాజారాం.